

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2023
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Wiedza o społeczeństwie
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Województwo:</i>	Świętokrzyskie
<i>Termin egzaminu:</i>	10 maja 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	19 września 2023 r.

Spis treści

Opis arkusza maturalnego	3
Dane dotyczące populacji zdających	4
Przebieg egzaminu	5
Podstawowe dane statystyczne	6

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2022/2023 egzamin maturalny z wiedzy o społeczeństwie został przeprowadzany na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z wiedzy o społeczeństwie poza zadaniami rozszerzonej odpowiedzi składał się z 19 wiązek zadań: 16 wiązek dwuzadaniowych, dwóch – trzyzadaniowych i jednej – czterozadaniowej. Za rozwiązanie części testowej arkusza można było uzyskać 48 punktów, a za realizację dwóch zadań rozszerzonej odpowiedzi – 12 punktów (5 punktów za zadanie RO: pismo formalne i 7 punktów za zadanie RO: wypowiedź argumentacyjna). 11 zadań (łącznie 11 punktów) było zadaniami zamkniętymi (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, na dobieranie), natomiast pozostałe 31 zadań testowych było zadaniami otwartymi krótkiej odpowiedzi lub z luką (łącznie 37 punktów).

Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać zatem maksymalnie 60 punktów. Podczas rozwiązywania zadań można było korzystać z kalkulatora prostego. Do każdej wiązki zadań testowych oraz do obu zadań rozszerzonej odpowiedzi dołączono materiał źródłowy.

Treści każdego z bloków w nauczaniu WoS-u zostały uwzględnione, przy tym najwięcej zadań dotyczyło (w głównym stopniu) bloku *Człowiek i społeczeństwo*, a najwięcej punktów można było uzyskać za zadania związane (przede wszystkim) z blokiem *Państwo i polityka*:

- *Człowiek i społeczeństwo* – 17 zadań testowych: 1.1., 1.2., 2.1., 2.2., 3.1., 3.2., 4.1., 4.2., 5.1., 5.2., 6.1., 6.2., 7.1., 7.2., 7.3., 7.4. i 8.2. (łącznie 18 punktów);
- *Państwo i polityka* – 11 zadań testowych (zad.: 8.1., 9.1., 9.2., 10.1., 10.2., 11.1., 11.2., 12.1., 12.2., 18.1. i 19.1.) oraz zadanie RO: wypowiedź argumentacyjna (łącznie 21 punktów);
- *Prawo i prawa człowieka* – 7 zadań testowych (zad.: 13.1., 13.2., 14.1., 14.2., 15.1., 15.2., i 15.3.) oraz zadanie RO: pismo formalne (łącznie 12 punktów);
- *Zagadnienia międzynarodowe* – 7 zadań testowych (zad.: 16.1., 16.2., 17.1., 17.2., 18.2., 19.2. i 19.3. (łącznie 9 punktów).

Większość zadań sprawdzała więcej niż jeden obszar wymagań ogólnych (17 zadań – 2 obszary, 6 zadań – 3 obszary, 1 zadanie – 4 obszary). 25 zadań dotyczyło zarówno obszaru wiedza i rozumienie, jak i obszaru wykorzystanie i tworzenie informacji. W związku z powyższym wybrano do każdego zadania jedno wymaganie ogólne realizowane w największym stopniu:

- I. *Wiedza i rozumienie* – zadania: 1.1., 2.1., 3.1., 3.2., 4.2., 5.2., 6.1., 6.2., 7.2., 7.3., 7.4., 8.1., 9.1., 9.2., 10.1., 10.2., 11.1., 11.2., 12.1., 12.2., 13.1., 13.2., 14.1., 14.2., 15.1., 16.1., 16.2., 17.1., 17.2., 18.1., 18.2., 19.1., 19.2. i 19.3. (łącznie 40 punktów);
- II. *Wykorzystanie i tworzenie informacji* – zadania: 1.2., 5.1., 7.1., 8.2., 15.3. i 21. (łącznie 12 punktów);
- III. *Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów* – zadania: 2.2., 4.1. i 15.2. (łącznie 3 punkty);
- IV. *Komunikowanie i współdziałanie* – zadanie 20. (5 punktów).

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		362
	ze szkół na wsi	2
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	162
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	81
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	117
	ze szkół publicznych	351
	ze szkół niepublicznych	11
	kobiety	262
	mężczyźni	100
	bez dysleksji rozwojowej	320
	z dysleksją rozwojową	42
Liczba zdających (Formuła 2023), o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy ² (obywatele Ukrainy)		0

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu – w Formule 2023 i Formule 2015 – zwolniono 4 osoby – finalistów Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	3
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	nieśłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	4

² Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.).

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			10 maja 2023
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			180 minut
Liczba szkół			51
Liczba zespołów egzaminatorów*			1
Liczba egzaminatorów*			13
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)			6

*Dane dotyczą formuł 2015 i 2023 łącznie.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 1644) – podano łącznie dla Formuły 2023 i Formuły 2015.

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230)

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 1. ROZKŁAD WYNIKÓW ZDAJĄCYCH

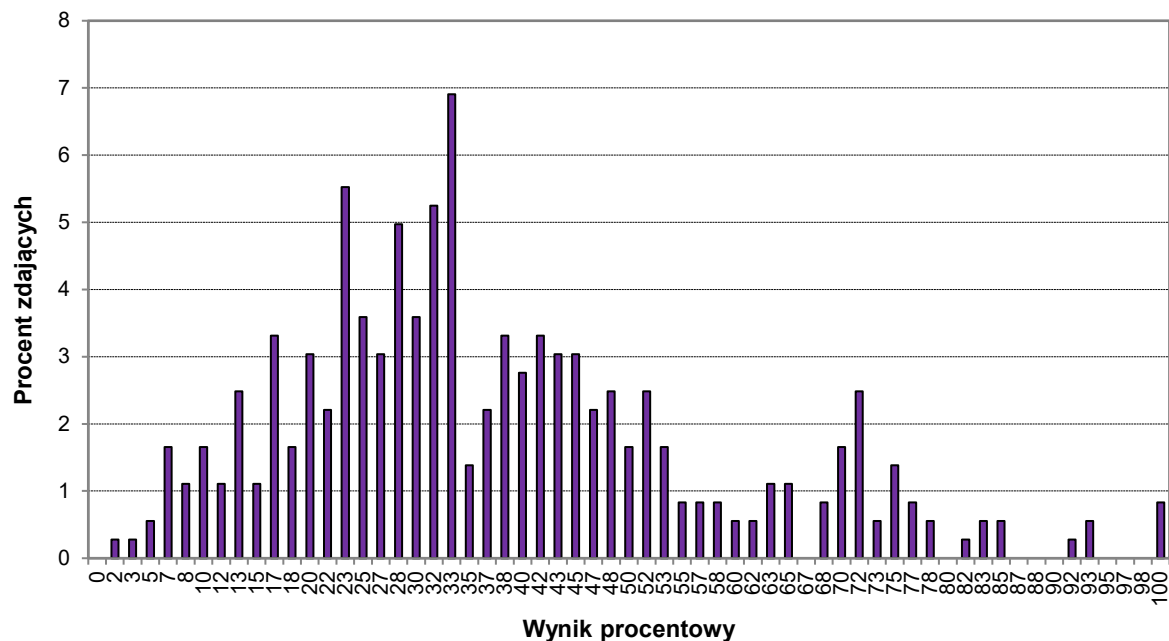

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	362	2	100	33	33	38	20

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 10 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wymagania egzaminacyjne 2023			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
1.1.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego [...]. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością interpretacji innych źródeł [...].	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. Zdający: 1) [...] przedstawia uwarunkowania procesu kształtowania i zmiany postaw. (ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 5) [...] przedstawia zalety i wady konformizmu i nonkonformizmu.	62
1.2.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) [...] analizuje prawidłowości życia społecznego [...]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów [...] z zakresu nauk społecznych. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 6) rozpoznaje różne aspekty [...] problemów życia codziennego [...].	(ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 1) wyjaśnia, czym są potrzeby człowieka [...]; 9) rozpoznaje problemy życiowe młodzieży [...].	77
2.1.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia i analizuje [...] współczesne procesy społeczne. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) [...] wykorzystuje informacje na temat życia społecznego [...].	(ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne. Zdający: 3) przedstawia strukturę warstwową współczesnego społeczeństwa [...]; 5) [wyjaśnia] związek między nierównościami społecznymi a nierównością szans życiowych. (ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 2) wyjaśnia problemy związane z realizacją różnych funkcji rodziny [...]. (SP) II. Rodzina. Zdający: 2) analizuje wpływ, jaki rodzina wywiera na dzieci.	48
2.2.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia [...] współczesne procesy społeczne; 4) wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych [...]. (ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 5) diagnozuje problemy społeczno-polityczne [...].	(ZR) III. Struktura społeczna i problemy społeczne. Zdający: 1) podaje przykłady i wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej. (ZP) VI. Wybrane problemy polityki publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) przedstawia działania w celu ograniczenia [...] wykluczenia społecznego [...].	94

3.1.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego [...].	(ZR) II. Różnorodność kulturowa. Zdający: 1) charakteryzuje społeczeństwa zbieracko-łowieckie, nomadyczne i rolnicze [...]; 2) [...] wskazuje na różnice między społeczeństwem przemysłowym i poprzemysłowym.	68
3.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego [...].	(ZR) II. Różnorodność kulturowa. Zdający: 2) [...] wskazuje na różnice między społeczeństwem przemysłowym i poprzemysłowym. (ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 8) charakteryzuje współczesne społeczeństwo i analizuje jego cechy (otwarte, postindustrialne, konsumpcyjne, masowe i informacyjne).	31
4.1.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 2) analizuje [...] zachowania społeczno-polityczne oraz działania w ramach społeczeństwa obywatelskiego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów [...] oraz interpretacji innych źródeł [...]. (ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 4) dostrzega perspektywy różnych uczestników życia publicznego.	(ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna. Zdający: 13) określa cechy kampanii społecznych; podaje cele i zadania wybranej kampanii społecznej oraz analizuje jej przebieg i ocenia efektywność. (SP) IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 2) przedstawia cele i formy działań organizacji pozarządowych [...]; wykazuje, że działalność tego typu prowadzi do realizacji różnorodnych potrzeb.	41
4.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 2) analizuje [...] zachowania społeczno-polityczne oraz działania w ramach społeczeństwa obywatelskiego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością [...] interpretacji innych źródeł [...].	(ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna. Zdający: 13) [...] podaje cele i zadania wybranej kampanii społecznej [...]. (ZP) I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 8) wyjaśnia charakter procesu socjalizacji [...].	56
5.1.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego [...]; 2) analizuje różnorodne postawy i zachowania społeczno-polityczne [...]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych, a także wybranych tekstów z zakresu nauk społecznych.	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. Zdający: 4) analizuje poznawcze przyczyny stosowania stereotypów i związane z tym niebezpieczeństwa. (ZR) II. Różnorodność kulturowa. Zdający: 11) wyjaśnia kwestię deformacji w postrzeganiu innych kultur na podstawie literatury (np. [...] fragmentów pracy <i>Wizerunek obcego. Kultury afrykańskie w relacjach</i> [...] Haliny Witek).	85
5.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego [...];	(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. Zdający: 4) analizuje poznawcze przyczyny stosowania stereotypów [...].	73

	8) wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych, także w perspektywie globalnej i ze wskazaniem na globalne współzależności.	(ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 3) wyjaśnia pojęcie globalizacji i wykazuje jej formy i skutki w sferze [...] kultury i społeczeństwa [...].	
6.1.	(SP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania [...] wspólnoty etnicznej i państwowej. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością interpretacji innych źródeł (np. wykresy i schematy) [...].	(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. Zdający: 4) analizuje przyczyny zamieszkiwania Polaków poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej [...]. (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 9) interpretuje wyniki badań opinii publicznej [...]. (SP) VIII. Wspólnoty narodowe/etniczne i ojczyzna. Zdający: 1) wyjaśnia, co oznacza być Polakiem [...] oraz co łączy człowieka z ojczyzną – Polską [...].	62
6.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia [...] procesy społeczne, w tym etniczne, we współczesnym świecie.	(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. Zdający: 1) przedstawia różne koncepcje narodu (polityczną i etniczno-kulturową) [...].	49
7.1.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 2) analizuje różnorodne [...] zachowania społeczno-polityczne [...]. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych, a także wybranych tekstów z zakresu nauk społecznych.	(ZR) II. Różnorodność kulturowa. Zdający: 7) wyjaśnia znaczenie obrzędów przejścia i wykazuje ich obecność w polskiej kulturze współczesnej.	67
7.2.	I. Wiedza i rozumienie. Zdający: (ZR) 1) wyjaśnia [...] procesy społeczne, w tym etniczne, we współczesnym świecie; (ZP) 5) charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.	(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. Zdający: 3) przedstawia elementy dziedzictwa kulturowego etnicznej grupy mniejszościowej w Rzeczypospolitej Polskiej (mniejszości narodowe i etniczne [...]). (ZP) IV. Prawa człowieka i ich ochrona. Zdający: 4) przedstawia szczegółowe prawa mniejszości narodowych i etnicznych [...] w Rzeczypospolitej Polskiej. (SP) VIII. Wspólnoty narodowe/etniczne i ojczyzna. Zdający: 4) wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne [...] i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania [...].	44

7.3.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 2) przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym [...].	(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. Zdający: 3) przedstawia elementy dziedzictwa kulturowego etnicznej grupy mniejszościowej w Rzeczypospolitej Polskiej (mniejszości narodowe i etniczne [...]). (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 3) przedstawia funkcjonujące w Rzeczypospolitej Polskiej kościoły [...].	48
7.4.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia prawidłowości życia społeczno-kulturowego oraz procesy społeczne, w tym etniczne, we współczesnym świecie.	(ZR) IV. Aspekty etniczne życia społecznego. Zdający: 10) wyjaśnia kwestię akulturacji i asymilacji grup mniejszościowych [...].	68
8.1.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością [...] interpretacji innych źródeł (np. wykresy i schematy) [...].	(ZR) VII. Rywalizacja o władzę. Zdający: 5) charakteryzuje etapy rozwoju systemu partyjnego w Rzeczypospolitej Polskiej. (ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 9) interpretuje wyniki badań opinii publicznej [...].	24
8.2.	(ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością [...] interpretacji innych źródeł (np. wykresy i schematy) [...].	(ZP) II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 9) interpretuje wyniki badań opinii publicznej [...].	39
9.1.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej; 7) wykorzystuje swą wiedzę do interpretacji [...] życia [...] politycznego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) [...] wykorzystuje informacje na temat życia [...] politycznego.	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) wyjaśnia, jak przeprowadzane są powszechne i bezpośrednie wybory organów władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej; na przykładzie wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej porównuje ordynację proporcjonalną i większośćową [...]; 4) przedstawia strukturę oraz organizację pracy [...] Senatu Rzeczypospolitej Polskiej [...], w tym instytucje mandatu wolnego i immunitetu [...]. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) [...] interpretuje przepisy prawne.	14
9.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli; 4) wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym.	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. Zdający: 12) przedstawia ustroje terytorialno-prawne we współczesnych państwach demokratycznych – wyjaśnia podział na	19

		państwa unitarne i złożone oraz ze względu na stopień decentralizacji [...]; 14) przedstawia kompetencje i znaczenie organów władzy regionalnej w państwach federalnych [...] (na przykładzie [...] Republiki Federalnej Niemiec [...]).	
10.1.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli.	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. Zdający: 4) charakteryzuje systemy ze szczególną rolą prezydenta – klasyczny prezydencki (na przykładzie Stanów Zjednoczonych Ameryki) i semiprezydencki / parlamentarno-prezydencki (na przykładzie Republiki Francuskiej).	26
10.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia różne formy rywalizacji o władzę państwową, jej sprawowania oraz kontroli. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) [...] wykorzystuje informacje na temat życia [...] politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski.	(ZR) VIII. Modele sprawowania władzy. Zdający: 1) analizuje sposób wyboru [...] głowy państwa we współczesnych republikach; 4) charakteryzuje systemy ze szczególną rolą prezydenta – klasyczny prezydencki (na przykładzie Stanów Zjednoczonych Ameryki) i semiprezydencki / parlamentarno-prezydencki (na przykładzie Republiki Francuskiej); 8) charakteryzuje typy relacji między rządem a głową państwa na przykładzie Republiki Francuskiej [...]. (ZR) X. Kontrola władzy. Zdający: 4) [...] przedstawia procedury, które służą opozycji do kontroli działań rządu.	14
11.1.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej; 5) charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) [...] wykorzystuje informacje na temat życia [...] politycznego.	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 4) [...] wymienia kompetencje Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej [...]; 10) przedstawia kompetencje [...] Trybunału Konstytucyjnego [...]. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 2) [...] przedstawia procedurę ustawodawczą; 3) [...] interpretuje przepisy prawne.	20
11.2.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej; 5) charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) [...] wykorzystuje informacje na temat życia [...] politycznego	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 6) przedstawia kompetencje Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej [...]. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 2) [...] przedstawia procedurę ustawodawczą; 3) [...] interpretuje przepisy prawne.	21

12.1.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej	(ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 8) przedstawia organy stanowiące i wykonawcze samorządu terytorialnego na poziomie gminy [...] w Rzeczypospolitej Polskiej; charakteryzuje kompetencje tych organów i zależności między nimi.	15
12.2.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) [...] wykorzystuje informacje na temat życia [...] politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski.	(ZR) IX. Sprawowanie władzy w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 1) analizuje informacje na temat dochodów i wydatków gminy [...]. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 7) przedstawia zakres działania poszczególnych poziomów samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo) w Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem [...] wydatków budżetowych na te działania oraz źródeł ich finansowania.	33
13.1.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 6) charakteryzuje kwestię praw człowieka i ich międzynarodowej ochrony. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością [...] interpretacji innych źródeł [...].	(ZR) XII. Prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa. Zdający: 1) [...] rozróżnia generacje praw człowieka [...]; 3) wymienia katalog praw i wolności z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [...]. (ZP) IV. Prawa człowieka i ich ochrona. Zdający: 3) [...] analizuje wybrany wyrok tego trybunału [Europejskiego Trybunału Praw Człowieka].	46
13.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 6) charakteryzuje kwestię praw człowieka i ich międzynarodowej ochrony.	(ZR) XII. Prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa. Zdający: 3) wymienia katalog praw i wolności z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [...]. (ZP) IV. Prawa człowieka i ich ochrona. Zdający: 3) uzasadnia znaczenie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w kontekście Europejskiego Trybunału Praw Człowieka [...].	70
14.1.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego	(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne [...]; wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy [...].	50

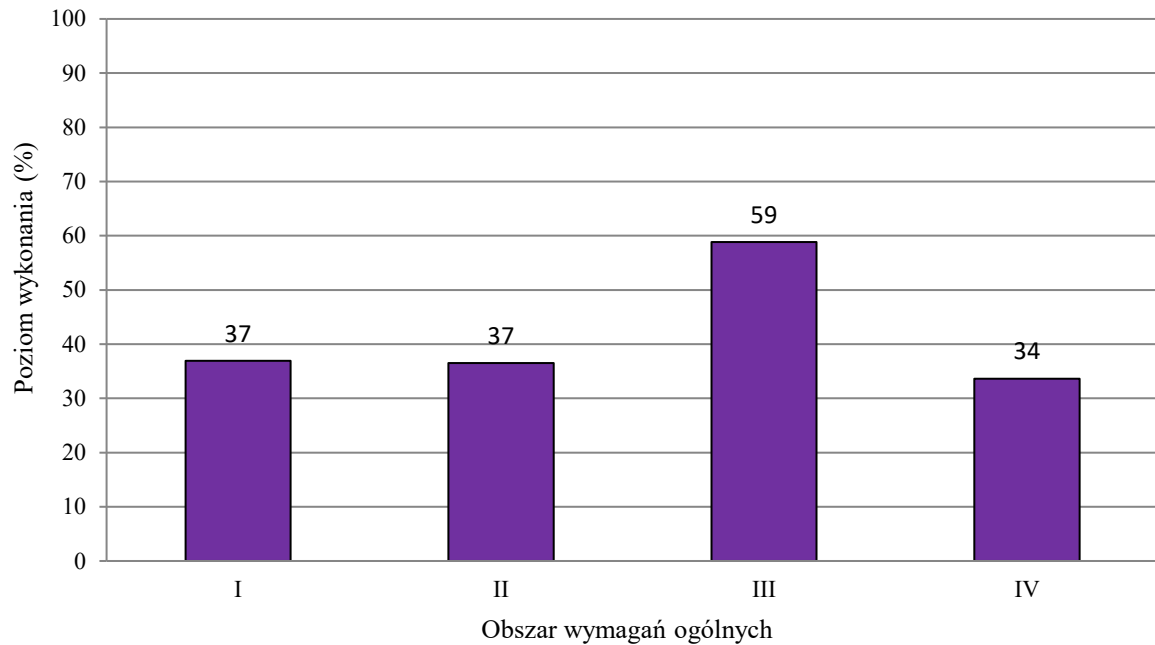
14.2.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.	(ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 4) wyjaśnia podstawowe instytucje prawne części ogólnej prawa cywilnego [...] w Rzeczypospolitej Polskiej ([...] zdolność prawna a zdolność do czynności prawnych [...]).	35
15.1.	(ZP) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) charakteryzuje instytucje polskiego systemu prawnego.	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 15) wyjaśnia instytucje prawne prawa pracy w Rzeczypospolitej Polskiej ([...] rodzaje urlopów; prawa [...] pracownicze). (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) [...] wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy [...]; 7) przedstawia przebieg postępowania cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej [...].	38
15.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) wykorzystuje informacje [...], krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski [...]. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 6) rozpoznaje różne aspekty, także prawne, problemów życia codziennego [...].	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 16) porównuje sytuację jednostki wynikającą z różnych form zatrudniania: umowa o pracę, umowy cywilnoprawne [...]. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne [...], wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy [...].	41
15.3.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) wykorzystuje informacje [...], krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski [...]. (ZP) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający: 6) rozpoznaje różne aspekty, także prawne, problemów życia codziennego [...].	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 15) wyjaśnia instytucje prawne prawa pracy w Rzeczypospolitej Polskiej ([...] rodzaje urlopów; prawa [...] pracownicze). (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 3) [...] interpretuje przepisy prawne.	66
16.1.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 6) przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych.	(ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 8) [...] lokalizuje jej [Unii Europejskiej] państwa członkowskie [...]. (SP) XII. Sprawy międzynarodowe. Zdający:	39

		3) przedstawia podstawowe korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących [...].	
16.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 7) analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) [...] wykorzystuje informacje na temat życia społecznego [...].	(ZR) XIV. Integracja europejska. Zdający: 9) przedstawia integrację w ramach Unii Europejskiej [...]. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 8) [...] przedstawia podstawowe obszary i zasady działania Unii Europejskiej; 9) przedstawia prawa obywatela Unii Europejskiej [...].	17
17.1.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 7) analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością [...] interpretacji innych źródeł [...].	(ZR) XIV. Integracja europejska. Zdający: 5) przedstawia zadania [...] Parlamentu [...]; 6) przedstawia podział kompetencji pomiędzy Komisją i Radą [...]; 7) [...] przedstawia najważniejsze kompetencje jej [Unii Europejskiej] instytucji sądowych.	16
17.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 7) analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. 8) wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych, także w perspektywie globalnej [...].	(ZR) XIV. Integracja europejska. Zdający: 4) rozważa kwestię charakteru prawnego Unii Europejskiej, korzystając z przepisów traktatu z Lizbony [...]; 5) [...] wyjaśnia kwestię legitymizacji [...] instytucji [Unii Europejskiej].	14
18.1.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 7) analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu; 8) wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych, także w perspektywie globalnej i ze wskazaniem na globalne współzależności. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych [...].	(ZR) V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja. Zdający: 2) charakteryzuje atrybuty państwa jako organizacji politycznej (terytorialność, przymusowość, suwerenność zewnętrzną i wewnętrzną); przedstawia cechy władzy państwowej. (ZR) XIII. Ład międzynarodowy. Zdający: 7) wyjaśnia problem separatyzmów i odnosi go do prawa międzynarodowego [...]; 10) przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w XXI wieku na obszarze [...] Dalekiego Wschodu; lokalizuje je i wyjaśnia ich [...] konsekwencje.	28
18.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 7) analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu.	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. Zdający: 7) wyjaśnia problem separatyzmów i odnosi go do prawa międzynarodowego [...]. (ZP) VII. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający:	33

		4) przedstawia konflikty etniczne na obszarze państw członkowskich Unii Europejskiej; lokalizuje je, wyjaśnia ich [...] konsekwencje.	
19.1.	I. Wiedza i rozumienie. Zdający: (ZR) 7) analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu; (SP) 4) przedstawia [...] podstawowe organy władz publicznych [Rzeczypospolitej Polskiej].	(ZR) XV. Polska polityka zagraniczna. Zdający: 4) charakteryzuje relacje Rzeczypospolitej Polskiej z państwami sąsiedzkimi, niebędącymi członkami Unii Europejskiej. 6) przedstawia [...] polskie inicjatywy na rzecz międzynarodowego pokoju [...]. (SP) XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 5) [...] przedstawia [...] podstawowe kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; znajduje informacje o życiorysie politycznym osób pełniących ten urząd, które wybrano w wyborach powszechnych [...].	72
19.2.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 7) analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) [...] wykorzystuje informacje na temat życia społecznego, w tym politycznego.	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. Zdający: 2) przedstawia zmiany w międzynarodowym ładzie politycznym [...] w XXI wieku; 7) wyjaśnia problem separatyzmów i odnosi go do prawa międzynarodowego; wykazuje zróżnicowanie w reakcjach wspólnoty międzynarodowej wobec poszczególnych separatyzmów; 9) przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w azjatyckiej części obszaru poradzieckiego; lokalizuje je i wyjaśnia ich przyczyny i konsekwencje.	35
19.3.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 7) analizuje współczesny ład międzynarodowy i wyjaśnia rolę różnych podmiotów zaangażowanych w jego stabilność lub zmianę w jego funkcjonowaniu. (ZP) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów [...] z zakresu przedmiotu.	(ZR) XIII. Ład międzynarodowy. Zdający: 2) przedstawia zmiany w międzynarodowym ładzie politycznym [...] w XXI wieku; 7) wyjaśnia problem separatyzmów i odnosi go do prawa międzynarodowego; wykazuje zróżnicowanie w reakcjach wspólnoty międzynarodowej wobec poszczególnych separatyzmów; 8) przedstawia konflikty międzynarodowe i etniczne w nieunijnej części Europy; lokalizuje je, wyjaśnia ich przyczyny i konsekwencje.	55
20.	(ZR) I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 5) wyjaśnia i analizuje funkcjonowanie polskiego systemu prawnego. (ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający:	(ZR) XI. System prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający: 7) przedstawia strukturę sądu rejonowego, okręgowego [...]; 12) wyjaśnia instytucje prawne prawa zobowiązaniowego w Rzeczypospolitej Polskiej (wierzytelność, dług; wykonanie zobowiązań i skutki ich niewykonania;	34

	<p>6) rozpoznaje przypadki [...] łamania prawa oraz wybiera odpowiednie mechanizmy dochodzenia tych praw. (ZR) IV. Komunikowanie i współdziałanie. Zdający:</p> <p>5) korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego, w tym instytucje prawne – sporządza pisma do organów władz.</p>	<p>odpowiedzialność kontraktowa i deliktowa); 18) przedstawia podstawowe zasady postępowania cywilnego; pisze pozew w sprawie cywilnej. (ZP) V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający:</p> <p>3) [...] wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; interpretuje przepisy prawne; 7) przedstawia przebieg postępowania cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz uczestniczące w nim strony; analizuje kasus z zakresu prawa cywilnego [...].</p>	
21.	<p>I. Wiedza i rozumienie. Zdający: (ZR) 2) analizuje różnorodne postawy i zachowania społeczno-polityczne [...]; (ZR) 4) wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe w życiu społeczno-politycznym; (ZR) 8) wykorzystuje swą wiedzę do rozumienia zjawisk społeczno-politycznych [...]; (ZP) 2) przedstawia znaczenie różnych podmiotów w życiu publicznym; charakteryzuje zasady i formy demokracji [...]; (ZP) 3) przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej. (ZR) II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający:</p> <p>1) pozyskuje i wykorzystuje informacje na temat życia [...] politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski i formułuje opinie; 4) wykorzystuje informacje do tworzenia własnej złożonej wypowiedzi [...]. (ZR) III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Zdający:</p> <p>3) analizuje i wyjaśnia złożone problemy społeczne [...]; 4) dostrzega perspektywy różnych uczestników życia publicznego. (ZR) IV. Komunikowanie i współdziałanie. Zdający:</p> <p>2) tworzy strategię argumentowania [...].</p>	<p>(ZR) I. Człowiek w społeczeństwie. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia, czym jest postawa [...]. (ZR) VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna. Zdający:</p> <p>7) wyjaśnia, czym jest kultura polityczna społeczeństwa [...]; 9) analizuje [...] problem absencji wyborczej [...]. (ZR) X. Kontrola władzy. Zdający:</p> <p>1) wykazuje możliwość wpływu opinii publicznej i zachowań politycznych społeczeństwa na decyzje polityczne władz różnego szczebla. (ZP) III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Zdający:</p> <p>2) charakteryzuje formy demokracji bezpośredniej; przedstawia specyfikę referendum ogólnokrajowego i rodzajów referendum lokalnych w Rzeczypospolitej Polskiej; wyjaśnia, jakie warunki muszą zostać spełnione, by referendum się odbyło oraz by jego wyniki były wiążące (w przypadku lokalnych: by było ważne) [...]. (SP) VI. Społeczność lokalna. Zdający:</p> <p>3) wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie (mieście/dzielnicy); przedstawia, jak [...] mogą zostać odwołane. (SP) VII. Społeczność regionalna. Zdający:</p> <p>4) wymienia organy stanowiące i wykonawcze samorządu powiatowego i województwa; przedstawia, jak [...] mogą zostać odwołane.</p>	15

WYKRES 2. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH
(WEDŁUG ZADAŃ SPEŁNIAJĄCYCH DANE WYMAGANIE W NAJWIĘKSZYM STOPNIU)

Analizę jakościową zadań wraz z komentarzem zawiera sprawozdanie krajowe opublikowane na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej www.cke.gov.pl.